

POWIERZCHNIOWE OGRZEWANIE PÓLPRZESTRZENI WARSTWOWEJ

VÁCLAV VODIČKA (PLZEŇ)

Wstęp

Dobrze są znane osobliwości występujące w zagadnieniach przewodzenia ciepła w ciałach półnieskończonych, jeśli ciepło jest doprowadzane poprzez pewien obszar kołowy na powierzchni płaskiej, [1]; podobne fakty obserwujemy w odpowiednich zagadnieniach z dziedziny elektryczności. Sytuacja staje się znacznie bardziej skomplikowana w przypadku półprzestrzeni złożonej z warstw i to właśnie zagadnienie jest przedmiotem niniejszej pracy.

1. Sformułowanie zagadnienia

Niech ośrodek półnieskończony

$$(1.1) \quad x \geq 0, \quad -\infty < y < \infty, \quad -\infty < z < \infty$$

będzie złożony z n jednorodnych i izotropowych części

$$(1.2) \quad \begin{aligned} x_{k-1} \leq x \leq x_k, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad 1 \leq k \leq n-1, \quad x_0 = 0, \\ x \geq x_{n-1}, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \end{aligned}$$

przy czym λ_k , c_k i γ_k oznaczają odpowiednio współczynnik przewodnictwa cieplnego, ciepło właściwe i gęstość k -tej części.

Zagadnienie polega na znalezieniu rozkładu temperatury w ciele w założeniu, że ciepło jest doprowadzane do czołowej powierzchni $x = 0$ dla $t > 0$ z prędkością $q(y, z)$ przypadającą na jednostkę czasu i powierzchni oraz że początkowa temperatura jest zerowa w całym obszarze.

Przy założeniu ciągłości przy przejściu przez powierzchnie podziału między poszczególnymi warstwami, zarówno dla temperatury jak i dla strumienia ciepła, nasz problem polega na znalezieniu rozwiązań $u_k = u_k(x, y, z, t)$ układu równań

$$(1.3) \quad \begin{aligned} \frac{\partial u_k}{\partial t} &= \kappa_k \Delta u_k, \quad x_{k-1} < x < x_k, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad t > 0, \quad 1 \leq k \leq n-1, \\ \frac{\partial u_n}{\partial t} &= \kappa_n \Delta u_n, \quad x > x_{n-1}, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad t > 0, \\ \kappa_k &= \frac{\lambda_k}{c_k \gamma_k}, \quad 1 \leq k \leq n, \quad \Delta = \frac{\partial^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2}{\partial y^2} + \frac{\partial^2}{\partial z^2} \end{aligned}$$

z następującymi warunkami:

$$(1.4) \quad -\lambda_1 \frac{\partial u_1}{\partial x} = q(y, z), \quad x = 0, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad t > 0,$$

$$(1.5) \quad u_k = u_{k+1}, \quad \Lambda_k \frac{\partial u_k}{\partial x} = \frac{\partial u_{k+1}}{\partial x}, \quad x = x_k, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad t > 0,$$

$$\Lambda_k = \frac{\lambda_k}{\lambda_{k+1}}, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$(1.6) \quad u_n(x, y, z, t) \rightarrow 0, \quad \text{gdy } x \rightarrow \infty, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad t > 0,$$

$$(1.7) \quad u_k(x, y, z, 0) = 0, \quad x_{k-1} \leq x \leq x_k, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$u_n(x, y, z, 0) = 0, \quad x \geq x_{n-1}, \quad |y| < \infty, \quad |z| < \infty.$$

Ponadto zakładamy, że dana funkcja $q(y, z)$ jest takiego rodzaju, że zapewnia spełnienie warunku

$$(1.8) \quad u_k(x, y, z, t) \rightarrow 0, \quad y^2 + z^2 \rightarrow \infty, \quad t > 0, \quad 1 \leq k \leq n.$$

Uzyskane wyniki będą słuszne również w licznych przypadkach odbiegających od tych założeń.

2. Transformaty Fouriera

Stosując znaną operację

$$(2.1) \quad \tilde{h}(\eta, \zeta) = F[h(y, z)] = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} h(y, z) e^{i(\eta y + \zeta z)} dy dz,$$

$$h(y, z) = F^{-1}[\tilde{h}(\eta, \zeta)] = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \tilde{h}(\eta, \zeta) e^{-i(\eta y + \zeta z)} d\eta d\zeta$$

sprowadzamy nasze zagadnienie (1.3)-(1.8) do następujących równań i warunków

$$(2.2) \quad \frac{\partial \tilde{u}_k}{\partial t} = \kappa_k \left(\frac{\partial^2 \tilde{u}_k}{\partial x^2} - \varrho^2 \tilde{u}_k \right), \quad x_{k-1} < x < x_k, \quad t > 0, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$\frac{\partial \tilde{u}_n}{\partial t} = \kappa_n \left(\frac{\partial^2 \tilde{u}_n}{\partial x^2} - \varrho^2 \tilde{u}_n \right), \quad x > x_{n-1}, \quad t > 0, \quad \varrho^2 = \eta^2 + \zeta^2,$$

$$(2.3) \quad -\lambda_1 \frac{\partial \tilde{u}_1}{\partial x} = \tilde{q}(\eta, \zeta), \quad x = 0, \quad t > 0,$$

$$(2.4) \quad \tilde{u}_k = \tilde{u}_{k+1}, \quad \Lambda_k \frac{\partial \tilde{u}_k}{\partial x} = \frac{\partial \tilde{u}_{k+1}}{\partial x}, \quad x = x_k, \quad t > 0, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$(2.5) \quad \tilde{u}_n \rightarrow 0, \quad \text{gdy } x \rightarrow \infty, \quad t > 0,$$

$$(2.6) \quad \begin{aligned} \tilde{u}_k &= 0, & x_{k-1} \leq x \leq x_k, & \quad t = 0, & \quad 1 \leq k \leq n-1, \\ \tilde{u}_n &= 0, & x > x_{n-1}, & \quad t = 0. \end{aligned}$$

Zadanie nasze sprowadziliśmy do wyznaczenia transformat Fouriera $\tilde{u}_k = \tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, t)$ poszukiwanych funkcji temperatury $u_k = u_k(x, y, z, t)$, $1 \leq k \leq n$.

3. Transformaty Laplace'a

Transformacja Laplace'a w postaci

$$(3.1) \quad \tilde{h}(p) = L[h(t)] = \int_0^{\infty} e^{-pt} h(t) dt$$

sprowadza nasz problem (2.2)-(2.6) do zwyczajnego zagadnienia

$$(3.2) \quad \begin{aligned} \frac{d^2 \tilde{u}_k}{dx^2} - \frac{1}{\kappa_k} (p + \kappa_k \varrho^2) \tilde{u}_k &= 0, & x_{k-1} < x < x_k, & \quad 1 \leq k \leq n-1, \\ \frac{d^2 \tilde{u}_n}{dx^2} - \frac{1}{\kappa_n} (p + \kappa_n \varrho^2) \tilde{u}_n &= 0, & x > x_{n-1}, \end{aligned}$$

$$(3.3) \quad \lambda_1 \frac{d\tilde{u}_1}{dx} + \frac{1}{p} \tilde{q}(\eta, \zeta) = 0, \quad x = 0,$$

$$(3.4) \quad \tilde{u}_k = \tilde{u}_{k+1}, \quad A_k \frac{d\tilde{u}_k}{dx} = \frac{d\tilde{u}_{k+1}}{dx}, \quad x = x_k, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$(3.5) \quad \tilde{u}_n \rightarrow 0, \quad \text{gdy } x \rightarrow \infty$$

określającego transformaty Laplace'a $\tilde{u}_k = \tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p)$ dla transformat Fouriera $\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, t)$ wprowadzonych w p. 2.

4. Funkcje $\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p)$

Całkowanie (3.2) daje w przypadku ogólnym funkcję

$$(4.1) \quad \tilde{u}_k = A_k \operatorname{ch} q_k(x - x_{k-1}) + B_k \operatorname{sh} q_k(x - x_{k-1}), \quad q_k^2 = \frac{1}{\kappa_k} (p + \kappa_k \varrho^2), \\ 1 \leq k \leq n,$$

które spełniają również dodatkowe warunki (3.3)-(3.5) wtedy i tylko wtedy, jeżeli

$$(4.2) \quad \lambda_1 q_1 B_1 + \frac{1}{p} \tilde{q}(\eta, \zeta) = 0, \quad A_n + B_n = 0,$$

$$A_{k+1} = A_k \operatorname{ch} q_k l_k + B_k \operatorname{sh} q_k l_k,$$

$$(4.3) \quad B_{k+1} = \frac{A_k q_k}{q_{k+1}} (A_k \operatorname{sh} q_k l_k + B_k \operatorname{ch} q_k l_k),$$

$$l_k = x_k - x_{k-1}, \quad 1 \leq k \leq n-1.$$

Najlepszy sposób poszukiwania nieznanymi współczynników $A_k = A_k(\eta, \zeta, p)$, $B_k = B_k(\eta, \zeta, p)$ w (4.2) i (4.3) uzyskaloby się prawdopodobnie na drodze analizy macierzowej, [2].

Wprowadzenie macierzy

$$(4.4) \quad K_k = \begin{bmatrix} A_k \\ B_k \end{bmatrix}, \quad 1 \leq k \leq n, \quad M_k(\varrho, p) = \begin{bmatrix} \operatorname{ch} q_k l_k, & \operatorname{sh} q_k l_k \\ \frac{\Lambda_k q_k}{q_{k+1}} \operatorname{sh} q_k l_k, & \frac{\Lambda_k q_k}{q_{k+1}} \operatorname{ch} q_k l_k \end{bmatrix},$$

$$1 \leq k \leq n-1$$

pozwała napisać równania (4.3) w postaci

$$K_{k+1} = M_k(\varrho, p) K_k, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

z której, ze względu na pierwszy warunek (4.2), wynika

$$(4.5) \quad K_{k+1} = P_k(\varrho, p) \begin{bmatrix} A_1 \\ -\frac{1}{\lambda_1 p q_1} \tilde{q}(\eta, \zeta) \end{bmatrix},$$

$$P_k(\varrho, p) = M_k(\varrho, p) M_{k-1}(\varrho, p) \dots M_1(\varrho, p), \quad 1 \leq k \leq n-1.$$

Wprowadzając oznaczenie $P_k(\varrho, p) = [p_k^{(r,s)}(\varrho, p)]$, $r, s = 1, 2$, obliczając A_n, B_n z ostatniego warunku (4.5) i podstawiając do drugiego warunku (4.2), otrzymujemy wartość A_1 . Wówczas równanie (4.5) określa pozostałe współczynniki A_k i B_k .

W całości otrzymujemy następujące rozwiązanie równań (4.2) i (4.3):

$$(4.6) \quad A_1 = \frac{Z(\varrho, p)}{\lambda_1 p q_1 N(\varrho, p)} \tilde{q}(\eta, \zeta), \quad B_1 = -\frac{1}{\lambda_1 p q_1} \tilde{q}(\eta, \zeta),$$

$$\begin{bmatrix} A_{k+1} \\ B_{k+1} \end{bmatrix} = \frac{P_k(\varrho, p)}{\lambda_1 p q_1 N(\varrho, p)} \begin{bmatrix} Z(\varrho, p) \\ -N(\varrho, p) \end{bmatrix} \tilde{q}(\eta, \zeta), \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

$$Z(\varrho, p) = p_{n-1}^{(12)}(\varrho, p) + p_{n-1}^{(22)}(\varrho, p), \quad N(\varrho, p) = p_{n-1}^{(11)}(\varrho, p) + p_{n-1}^{(21)}(\varrho, p);$$

przy tym $\tilde{q}(\eta, \zeta)$ jest transformatą Fouriera danego strumienia $q(y, z)$.

Podstawienie wyrażań na A_k i B_k z (4.6) do wzoru (4.1) daje rozwiązanie naszego pomocniczego problemu (3.2)-(3.5), tj. transformatę Laplace'a $\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p)$.

5. Ogólne rozwiązanie

Mając znalezione za pomocą (4.1) i (4.6) transformaty $\tilde{u}_k = \tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p)$, można otrzymać funkcje $\tilde{u}_k = \tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, t)$, tj. rozwiązanie pierwszego pomocniczego zagadnienia (2.2)-(2.6). Można tego dokonać metodami rachunku operatorowego lub przez całkowanie po konturze. W końcu poszukiwane rozwiązania

$u_k(x, y, z, t)$ naszego początkowego zagadnienia (1.3)-(1.8) znajdujemy z transformat Fouriera $\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, t)$ po zastosowaniu drugiego wzoru (2.1) w postaci

$$(5.1) \quad u_k(x, y, z, t) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, t) e^{-i(\eta y + \zeta z)} d\eta d\zeta, \quad 1 \leq k \leq n.$$

Najtrudniejsza część metody polega na niemożliwości określenia zamkniętej formy macierzy $P_k(\varrho, p)$ zdefiniowanych przez (4.4) i (4.5). Rozważymy pokrótce przynajmniej najprostszy przypadek ciała jednorodnego.

6. Przypadek jednorodności

Niech λ , c i γ oznaczają odpowiednio współczynnik przewodnictwa cieplnego, ciepło właściwe i gęstość materiału. Na podstawie (1.3) i (1.5) mamy

$$\kappa_k = \kappa = \frac{\lambda}{c\gamma}, \quad 1 \leq k \leq n, \quad A_k = 1, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

z definicji zaś q_k w (4.1) wynika

$$q_k^2 = q^2 = \frac{1}{\kappa} (p + \kappa \varrho^2), \quad 1 \leq k \leq n.$$

Macierze $M_k(\varrho, p)$ z (4.4) przybierają prostą postać, typową np. w teorii czterech biegunów elektrycznych; możemy zatem wykonać mnożenie macierzy jak zaznaczono w (4.5). Daje to

$$P_k(\varrho, p) = \begin{bmatrix} \operatorname{ch} qx_k & \operatorname{sh} qx_k \\ \operatorname{sh} qx_k & \operatorname{ch} qx_k \end{bmatrix}, \quad 1 \leq k \leq n-1,$$

a wzory (4.6) prowadzą do

$$A_k = -B_k = \frac{e^{-qx_k-1}}{\lambda p q} \tilde{q}(\eta, \xi), \quad 1 \leq k \leq n.$$

Podstawienie powyższych wyników do (4.1) wyznacza rozwiązanie $\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p)$ równań (3.2)-(3.5) w postaci

$$\tilde{u}_k(x, \eta, \zeta, p) = \frac{e^{-qx}}{\lambda p q} \tilde{q}(\eta, \zeta), \quad 1 \leq k \leq n.$$

W następstwie tego w całym obszarze ciała mamy określoną taką samą funkcję

$$(6.1) \quad \tilde{u}(x, \eta, \zeta, p) = \frac{e^{-qx}}{\lambda p q} \tilde{q}(\eta, \zeta), \quad x > 0, \quad q = (\varrho^2 + p/\kappa)^{1/2}, \quad \varrho^2 = \eta^2 + \zeta^2,$$

która pozwala określić transformatę Fouriera

$$(6.2) \quad \begin{aligned} \tilde{u}(x, \eta, \xi, t) &= \frac{\tilde{q}(\eta, \xi)}{2\lambda\varrho} \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right], \\ \varrho &= \sqrt{\eta^2 + \xi^2}, \quad \Psi(x) = \frac{2}{\sqrt{\pi}} \int_x^\infty e^{-\xi^2} d\xi \end{aligned}$$

poszukiwanej funkcji temperatury $u(x, y, z, t)$.

Drugi wzór (2.1) daje rozwiązanie

$$(6.3) \quad u(x, y, z, t) = \frac{1}{4\pi\lambda} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\tilde{q}(\eta, \xi)}{\varrho} \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right] e^{-i(\eta y + \xi z)} d\eta d\xi,$$

przy czym ϱ i Ψ są zdefiniowane przez (6.2).

Elementarny wzór teorii transformacji (2.1)

$$\begin{aligned} F^{-1} \left\{ \frac{1}{\varrho} \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right] \right\} = \\ = \int_0^\infty \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right] J_0(r\varrho) d\varrho, \quad r^2 = y^2 + z^2 \end{aligned}$$

oraz odpowiednie twierdzenie o splocie prowadzą do odmiennej postaci wyniku (6.3), mianowicie

$$(6.4.1) \quad \begin{aligned} u(x, y, z, t) &= \frac{1}{4\pi\lambda} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} q(y - \sigma, z - \omega) d\sigma d\omega \int_0^\infty \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - \right. \\ &\quad \left. - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right] J_0(\varrho\sqrt{\sigma^2 + \omega^2}) d\varrho \end{aligned}$$

lub

$$(6.4.2) \quad \begin{aligned} u(x, y, z, t) &= \frac{1}{4\pi\lambda} \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} q(\sigma, \omega) d\sigma d\omega \int_0^\infty \left[e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho\sqrt{\kappa t} \right) - \right. \\ &\quad \left. - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho\sqrt{\kappa t} \right) \right] J_0[\varrho\sqrt{(y - \sigma)^2 + (z - \omega)^2}] d\varrho. \end{aligned}$$

Dalsze obliczenia zależą od konkretnej postaci danej funkcji strumienia $q(y, z)$; są one skomplikowane nawet w całkiem prostych przypadkach. Jako przykład można

rozważyć zagadnienie Oosterkampa zdefiniowane matematycznie w sposób następujący:

$$(6.5) \quad q(y, z) = Q \quad \text{dla} \quad 0 \leq y^2 + z^2 < R^2, \quad q(y, z) = 0 \quad \text{dla} \quad y^2 + z^2 > R^2,$$

gdzie Q i R są stałymi dodatnimi.

Wykorzystując oznaczenie

$$(6.6) \quad U(x, t; \varrho) = e^{-\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} - \varrho \sqrt{\kappa t} \right) - e^{\varrho x} \Psi \left(\frac{x}{2\sqrt{\kappa t}} + \varrho \sqrt{\kappa t} \right)$$

oraz podstawiając $y = r \cos \beta$, $z = r \sin \beta$, $\sigma = s \cos \varphi$, $\omega = s \sin \varphi$ otrzymujemy nasz ogólny wynik (6.4.2) dla rozważanego przypadku (6.5) w postaci

$$u(x, y, z, t) = \frac{Q}{4\pi\lambda} \int_0^R s ds \int_{\beta}^{2\pi+\beta} d\varphi \int_0^{\infty} U(x, t; \varrho) J_0[\varrho \sqrt{r^2 + s^2 - 2rs \cos(\varphi - \beta)}] d\varrho.$$

Zmiana kolejności całkowania oraz wzięcie pod uwagę wyniku Gegenbauera

$$\int_0^{2\pi} J_0(\varrho \sqrt{r^2 + s^2 - 2rs \cos \psi}) d\psi = 2\pi J_0(\varrho r) J_0(\varrho s)$$

prowadzą do ostatecznego rozwiązania

$$(6.7) \quad u(x, y, z, t) = \frac{QR}{2\lambda} \int_0^{\infty} J_0(\varrho r) J_1(\varrho R) U(x, t; \varrho) \frac{d\varrho}{\varrho}$$

wyżej wymienionego przypadku Oosterkampa (6.5). Funkcję $U(x, t; \varrho)$ określa wzór (6.6), dopełniającą funkcję błędu Ψ (6.2).

Literatura cytowana w tekście

- [1] H. S. CARSLAW, J. C. JAEGER, *Conduction of Heat in Solids*, Oxford 1959.
- [2] V. VODIČKA, *Three-dimensional steady temperature in a stratiform doubly infinite strip*, Acta Phys. Austr., 3, 15 (1962), 193-200.

Резюме

ПОВЕРХНОСТНЫЙ НАГРЕВ МНОГОСЛОЙНОГО ПОЛУПРОСТРАНСТВА

Цель работы состоит в определении нестационарного температурного поля в теле

$$x \geq 0, \quad -\infty < y < \infty, \quad -\infty < z < \infty,$$

состоящем из n однородных изотропных частей

$$x_{k-1} \leq x \leq x_k, \quad 1 \leq k \leq n-1, \quad x_0 = 0, \quad x \geq x_{n-1}, \quad -\infty < y, z < \infty.$$

Тело, начиная с момента $t = 0$, подвергается нагреву на поверхности $x = 0$ потоком тепла, интенсивность которого составляет $q(y, z)$, а его начальная температура равняется нулю. Общие результаты применяются к случаю однородного полупространства. В качестве особой задачи решается некоторая задача Остеркampa.

S u m m a r y

A MULTI-LAYER SEMI-INFINITE BODY SUBJECT TO HEATING ON THE SURFACE

The object of the paper is to determine the non-steady temperature field in the body

$$x \geq 0, \quad -\infty < y < \infty, \quad -\infty < z < \infty$$

composed of n homogeneous isotropic layers

$$x_{k-1} \leq x \leq x_k, \quad 1 \leq k \leq n-1, \quad x_0 = 0, \quad x \geq x_{n-1}, \quad -\infty < y, z < \infty.$$

Stating at the moment $t = 0$ the body is heated on the surface $x = 0$, the heat being supplied at the rate $q(y, z)$. The initial temperature is zero. The general results are applied to the case of homogeneous semi-space. A certain Oosterkamp's problem is solved as a simple special case.

Praca została złożona w Redakcji dnia 15 lutego 1963 r.